

Els acusats pel Castor minimitzen davant del jutge l'abast dels terratrèmols

Recaredo del Potro i José Luis Martínez Dalmau asseguren que les injeccions de gas van ser correctes i no van superar la capacitat del magatzem

L'expresident d'Escal UGS, Recaredo del Potro (dreta) i l'exconseller delegat, José Luis Martínez Dalmau (esquerra), acusats al judici del Castor | ACN / J. Marsal

El judici pels terratrèmols del **projecte Castor** ha començat a quarts d'onze aquest dilluns, amb la declaració dels dos acusats, que han minimitzat l'afecte dels sismes. Tant Recadero del Potro, expresident d'Escal UGS, com José Luis Martínez Dalmau, exconseller delegat, han assegurat a l'Audiència de Castelló que les injeccions de gas al magatzem submarí causants de més d'un miler de terratrèmols **no van superar les pressions màximes** que podia admetre l'estructura. Un argument que ja van utilitzar en la instrucció judicial i que diversos experts i estudis posteriors han qüestionat.

Del Potro i Martínez Dalmau, que s'han desentès de les decisions tècniques diàries, estan sent jutjats per un **delicte contra el medi ambient** per mantenir les injeccions quan ja sabien que provocaven moviments sísmics. Al respecte, han explicat que van reduir els cabals, pocs dies abans d'acabar. Els dos acusats eren els responsables de l'empresa Escal, l'adjudicatària del magatzem de gas submarí, controlada en un 66,7% per l'empresa ACS, de **Florentino Pérez**.

El primer en declarar ha estat **Recaredo del Potro**, que ha acceptat respondre les preguntes de

totes les parts. Ha assegurat a la fiscal que ni tenia tasques executives ni tenia poders i que aquesta feina requeia en el coordinador i director general de la companyia, **Carlos Barat**, que ja és mort.

Els dos acusats s'enfronten a penes de **set anys de presó** per delictes contra el medi ambient amb risc per la vida humana i han arribat junts a la Ciutat de la Justícia de Castelló, i han fet cua amb els seus advocats abans d'accedir als jutjats.

El judici ha arrencat aquest dilluns després de vuit anys, i està previst que hi hagi onze sessions. Per davant del jutge desfilaran uns **180 testimoni i 35 perits**. S'ha arribat a judici gràcies a una denúncia presentada per més d'un centenar d'afectats pes terratrèmols i que reclamen una indemnització milionària pels danys psicològics patits.

[noticiadiari]54/23185[/noticiadiari]

L'expresident d'Escal UGS, Recaredo del Potro (dreta) i l'exconseller delegat, José Luis Martínez Dalmau (esquerra), asseguts al banc dels acusats en la primera jornada del judici del Castor Foto: ACN / J. Marsal

Els dos acusats, juntament amb la mateixa mercantil Escal UGS, han mantingut el guió de les seves declaracions anteriors durant la fase d'instrucció: no es van sobrepassar les pressions màximes que podia admetre el segell superior del magatzem, els sistemes que van començar a generar a partir del 3 de setembre de 2013 eren de poca magnitud i van acabar reduint el cabal de les injeccions pocs dies abans de finalitzar el cicle en la data prevista, el dia 17 de setembre.

Ho han afirmat després de desvincular-se de les decisions del dia a dia del magatzem, una tasca que han atribuït principalment al director tècnic del projecte, Carlos Barat, que també va figurar com a investigat però va morir per malaltia durant la instrucció.

Segons ha reconegut el mateix del Potro, el "problema principal de la sismicitat són les pressions al subsòl" i ha apuntat que Escal UGS "en cap moment vam aconseguir fracturar la roca". Ha tornat a recordar que l'empresa va efectuar un sondeig l'any 2004 que revelava un comportament

del magatzem "millor del que es preveia" i que la subcontractista Geostock va acabar encarregant a l'Institut Francès del Petroli una modelització que determinés la pressió màxima admesa pel segell superior del magatzem. "Si no sobrepassàvem els 49 bars no havia risc", ha apuntat, tot afirmant que en el moment de la injecció només es va incrementar entre 7 i 8.

La tesi ja va ser rebatuda per l'informe de l'Institut Geològic i Miner (IGME) de 2014 o per un altre de la Universitat d'Stanford, que advertien de l'escassíssim marge de pressió per dur a termes les injeccions sense risc. L'empresa, a més, va reconèixer documentalment que no els sondejos no li havien permès disposar directament de dades del camp Amposta per calcular els llindars de pressió màxim i assegurava públicament que l'estructura subterrània estava formada per cavitats diàfanos, extrem que no s'ha pogut demostrar mai.

[h3]Sismes que no es van "sentir"[/h3]

Aquest dilluns, i des de l'Audiència de Castelló, del Potro ha tornat a negar la major i ha intentat sembrar dubtes sobre la causa dels "microsismes" inicials que, assegura, "no es van sentir" i inicialment es localitzaven a uns quants quilòmetres de la zona d'injecció. Ha negat que amb la "pressió que havíem posat" no podien haver generat terratrèmols i s'ha escudat en el fet que els de major magnitud, de fins a 4,3 graus a l'escala de Richter i percebuts més enllà de la costa de les Terres del Sénia, es van registrar a finals de setembre. Experts com Josep Giner i José Luis González de Vallejo van argumentar davant la comissió d'investigació del Parlament que les sobrepressions podrien haver intensificat l'onada sísmica de forma diferida amb posterioritat.

Però un dels aspectes principals que intenta dilucidar el judici és, concretament, l'actuació dels dos acusats quan van tenir coneixement de que les injeccions que estaven duent a terme al magatzem submarí generaven sismicitat. Després d'iniciar les primeres operacions al juny, Escal UGS havia de finalitzar aquestes operacions el 17 de setembre, un cop efectuada una prova d'injecció al màxim cabal nominal d'injecció, 8 milions de metres cúbics diaris al llarg de 48 hores, per poder obtenir el permís d'operació definitiu per part de l'Estat. Unes proves que van tenir lloc el 5 i 6 de setembre multiplicant per tres, de forma sobtada, el cabal introduït fins llavors. Una pràctica desaconsellada per la mateixa indústria.

Pocs dies després, el dia 10, l'Observatori de l'Ebre, que monitoritzava l'activitat sísmica, va donar l'avís sobre els centenars de sismes ja registrats. Malgrat això, i després d'una jornada d'aturada, el dia 12 la injecció va tornar a arribar als 8 milions de metres cúbics diaris. A l'endemà, el mateix Observatori suggeria que calia aturar l'activitat davant l'evolució de l'episodi. Segons del Potro, Barat havia ja decidit baixar el cabal la tarda abans.

El pla, però, es va mantenir fins el dia 17 de setembre, segons el previst. L'empresa sosté que la reducció de l'activitat va ajudar a baixar les pressions i que operaven en una de les zones amb més baix risc sísmic de l'Estat. Sostenen també que l'episodi no ha alterat la "perillositat" de la falla d'Amposta, que tancava lateralment el magatzem. Amb tot, i amb menys d'un 5% del volum total previst injectat, els sismes van acabar superant el miler.

[h3]El pla i les presses[/h3]

En aquest context, la fiscal de Medi Ambient de Castelló, Dolores Ofrecio, ha dirigit les seves preguntes a conèixer si l'empresa tenia pressa a l'hora d'efectuar les proves necessàries per aconseguir l'autorització definitiva per poder operar. Un aspecte que també ha internat esclarir durant l'interrogatori a l'exconseller delegat d'Escal UGS, José Luis Martínez Dalmau. Segons ha apuntat, l'empresa estava a l'espera únicament d'una "auditoria" del govern espanyol per aconseguir la integració al sistema de retribucions reconegudes pel sistema gasista i ho ha desvinculat de les proves d'injecció.

Més encara, segons ha insistit tant del Potro com el mateix Martínez Dalmau, que s'ha presentat com a responsable d'aconseguir el finançament necessari per al projecte, la voluntat d'Escal UGS després dels avisos sobre els terratrèmols era poder continuar el pla d'injeccions, amb un increment de la monitorització. A preguntes de la mateixa fiscal sobre els mecanismes de previsió i

gestió dels riscos, l'exconseller delegat ha explicat que es van barallar "tots els riscos" que suposa actuar al subsòl. Malgrat això, entre tots els estudis encarregats no figurava el de risc sísmic que apuntava l'Observatori de l'Ebre.

Com la resta de responsables de l'empresa, inclòs el president d'ACS, Florentino Pérez, Martínez Dalmau ha minimitzat els terratrèmols tot assegurant que els més importants van tenir una intensitat 3. "És a partir de la intensitat 6 quan es generen esquerdes", ha declarat.

[h3]El paper de l'Observatori de l'Ebre[/h3]

L'últim dels testimonis de la primera jornada del judici del Castor ha estat David Altadill, director de l'Observatori de l'Ebre en el moment dels fets. Altadill no ha pogut donar detalls del conveni signat entre l'organisme i Escal UGS perquè va assumir el càrrec dies abans de la crisi sísmica. Tot i no recordar-ne els detalls, ha reconegut que els correus electrònics que enviava la responsable de la monitorització sísmica del Castor, Estefania Blanch, "passaven per les seves mans".

Tampoc ha pogut recordar haver participat en una reunió amb els responsables del Castor, després que el 13 de setembre l'Observatori de l'Ebre advertís que la sismicitat a la zona era preocupant i que calia rebaixar els nivells de cabal de gas injectat o paralitzar la injecció perquè hi havia "moltes incògnites" sobre què podia passar.

Altadill ha refermat, com va fer en la instrucció, que la zona del Castor és habitualment una zona de "baixa sismicitat" i poc perill, amb un màxim de 10 a 12 microsismes a l'any. L'exdirector de l'Observatori de l'Ebre ha confirmat que el conveni i el contracte tenia una clàusula de confidencialitat sobre les dades i altres qüestions i que l'empresa no els va avisar quan van començar amb la injecció de gas.

També han testificat dos membres del consell d'administració d'Escal UGS, Alfonso Nebreda i Juan Cristóbal González. Tots dos han afirmat que van assabentar-se de la crisi sísmica per la premsa i quan les injeccions de gas ja s'havien aturat. González ha explicat que després van rebre "trucades" per informar-los dels "passos" que recomanava seguir el Ministeri i l'Observatori de l'Ebre i del fet que s'estaven complint amb escriure. "Vam ser més prudents del que deien les recomanacions", ha assegurat. Els dos testimonis no han pogut confirmar que la renúncia a la concessió del Castor es decidís en el consell d'administració i han defensat que les auditories externes que van demanar les entitats bancàries van concloure "que el projecte era excel·lent i que es va fer de manera exquisida".

[h3]Arca Ibérica es retira de l'acusació popular[/h3]

En la sessió d'aquest dimarts està prevista la declaració de tècnics de l'Observatori de l'Ebre així com de diversos organismes estatals, com l'IGME o l'Institut Geogràfic Nacional. No contestaran tampoc les preguntes dels advocats de l'Associació Nacional Arca Ibérica, fins fa poc acusació popular, i que fa uns dies va presentar fa uns dies un escrit anunciant que es retirava del procés. D'altra banda, el jutge ha determinat, finalment, que només quatre dels 123 afectats de la plataforma Aplaca prestaran declaració en la vista.